

Raadsvoorstel

Collegeverg. d.d. : 20 juni 2023

Registratiekenmerk : 202315429

Gemeentebladnr. : 2023/59

Afdeling opsteller : Financiën en control

Naam opsteller : Marco Akkermans

Bereikbaar onder : +31455278439, marco.akkermans@brunssum.nl

Portefeuillehouder : Jaimy Dijk, van

Raadsvergadering d.d. : 11 juli 2023

Uiterlijke datum : Uiterste datum 11 juli 2023

Motivatiedatum: <Bestuurlijke besluitvorming BsgW>

Aan de raad,

1. Onderwerp

Harmonisatie belastingen: kwijschelding diftar, rioolheffing overig, extra container, rioolheffing, externe vorderingen

2. Uitgangssituatie (WAAROM?)

a. Aanleiding

Naar aanleiding van het rekenkamerrapport uit 2021 is een traject opgestart om te komen tot een zekere harmonisatie van belastingen. Ambtelijk is geïnventariseerd welke vormen van heffingen goed te automatiseren zijn middels standaardsoftware en welke niet. Voor veel heffingen is de BsGW nog té afhankelijk van eigen medewerkers die scripts schrijven om informatie van derden te kunnen verwerken (o.a. waterverbruik van de WML) of specifieke wensen (o.a. extra afvalcontainer of bepaalde vormen van kwijschelding en medische kortingen). Dat is niet efficiënt, maakt de organisatie afhankelijk van enkele personen en dus kwetsbaar en risicovol. Door het harmoniseren van belastingsoorten is het de bedoeling om de kwaliteit van de uitvoeringsprocessen en de dienstverlening te verbeteren en de risico's te mitigeren.

b. Huidige situatie/probleemstelling

Momenteel worden sommige deelnemers, met weinig maatwerk, over één kam geschoren met deelnemers met veel maatwerk, met andere woorden: deelnemers met geen/weinig maatwerk betalen mee aan de uitvoering van belastingbeleid van deelnemers met (veel) maatwerk. De BsGW heeft in de nieuwe opzet gekozen voor een insteek waarbij de (extra) kosten die met maatwerk(verordeningen) zijn gemoeid apart in rekening zullen worden gebracht bij die desbetreffende deelnemers. Alleen de kosten voor de uitvoering van de verordeningen die binnen de voorkeursvarianten vallen (die goed te automatiseren zijn met standaardsoftware) zullen dan via de reguliere kostenverdeelmethode worden omgeslagen over de deelnemers: dat is conform bijdrage op basis van de begroting BsGW 2024. Het kiezen voor maatwerkvarianten valt dus buiten de kostenverdeelmethode (reguliere begroting BsGW) en wordt via het traject van prijsopgave rechtstreeks doorberekend aan de betreffende deelnemer.

In navolging van het harmonisatieproces zal ook de kostenverdeelmethode worden herijkt. De herijkte kostenverdeelmethode zal voor het eerst in de begroting BsGW 2025 toegepast moeten worden.

Om de uitvoering van de belastingverordeningen voor alle deelnemers voor het jaar 2024 te kunnen blijven garanderen, heeft BsGW behoefte aan inzicht in de wensen van de deelnemers. Om het automatiseringsvraagstuk tijdig te kunnen laten ontwikkelen, is het voor BsGW belangrijk om duidelijkheid te verkrijgen over de keuzes die gemeenteraden willen maken. Vóór 1 september 2023 dient de gemeenteraad een besluit te hebben genomen inzake wel/geen maatwerkvarianten oftewel niet/wel kiezen voor de voorkeursvariant en dit besluit kenbaar te hebben gemaakt aan BsGW.

In dit voorstel zijn meegenomen de afwegingen en mogelijke keuzes om maatwerk wel/niet voort te zetten of te kiezen voor de voorkeursvariant of (op basis van kleinschaligheid) de activiteit zelf uit te voeren. Vooralsnog is financieel in de begroting 2024 BsgW rekening gehouden met voortzetting van het bestaand beleid (autonome ontwikkeling), dat is exclusief het maatwerk waarvoor de gemeente Brunssum iets extra's dient te betalen. Dit zal wel worden bijgeraamd met de primitieve begroting 2024 Brunssum.

3. **Gewenste situatie (WAT?)**

a. Wat willen we bereiken?

De gemeente heeft in het verleden bewust gekozen voor het ontzien van specifieke doelgroepen. Harmoniseren zou in meerdere gevallen consequenties hebben voor deze specifieke doelgroepen bij ongewijzigde tarifiering. Dit wordt niet wenselijk geacht.

Niet harmoniseren brengt voor minimaal 3 jaar extra kosten met zich mee. BsGW zal ons dan extra kosten in rekening gaan brengen voor het maatwerk. De extra kosten zullen worden verdisconteerd in het tarief. Op basis van alle door de BsGW uitgebrachte maatwerkoffertes komt dit voor de periode 2024-2026 neer op een bedrag van maximaal € 77.414,- inclusief € 27.596,- eenmalige softwarekosten. Bij maximale keuze maatwerkvarianten betekent dit een structurele stijging van de kosten ad € 16.606,- per jaar.

Voorgesteld wordt om voor 'rioolheffing woz-objecten buurgemeente' op basis van de kleinschaligheid te kiezen voor zelf uitvoeren middels rechtstreekse facturatie. Over 3 jaar kan dit eventueel opnieuw worden bezien.

Brunssum specifiek:

De gemeente Brunssum heeft op dit moment 5 maatwerkvarianten, te weten:

- Afvalstoffenheffing extra container;
- Riolheffing woz-objecten aangesloten op riolering van een buurgemeente;
- Riolheffing eigenarendeel op basis van WOZ-waarde;
- Kwijtschelding diftar;
- Externe vorderingen leges, lijkbezorgingrechten en marktgelden.

b. Kaders

Begroting gemeente Brunssum 2024

Begroting GR BsGW 2024

Collegevoorstel begroting GR BsGW 2024 (Djuma 202301896)

Raadsvoorstel begroting GR BsGW 2024 (Djuma 202301899)

Belastingverordening 2023

c. Argumenten en overwegingen

Volledigheidshalve dient nog opgemerkt te worden dat BsGW eerder in haar meerjarenbegroting al heeft ingezet op het realiseren van kostenbesparingen c.q. het dempen van kostenstijgingen (ontwikkelingsplan organisatie) ad. € 1,3 mln. (aandeel Brunssum € 28.730,-) per jaar vanaf 2028. Het harmoniseren van belastingheffing moet daaraan bijdragen. Voorzover eventueel maatwerk in rekening wordt gebracht bij de deelnemers, zoals nu wordt voorgesteld, is het effect voor de begroting van BsGW per saldo hetzelfde.

d. Opties en keuze

De maatwerkvariant(en) worden voor de duur van drie jaar afgenomen bij BsGW. Alle maatwerkkosten, die voor de komende drie jaar gemaakt worden door BsGW, komen voor rekening van de opdrachtgever. Ook als de opdrachtgever binnen drie jaar besluit over te stappen op een voorkeursvariant of ander maatwerk.

Er zijn 5 maatwerkoffertes ontvangen:

1. Afvalstoffenheffing extra container

Bij het in gebruik hebben van meer dan 2 containers voor GFT-afval of 1 extra container voor restafval wordt per extra container per jaar of gedeelte daarvan aan de gebruiker € 10,- in rekening gebracht.

Deze belastingsoort wordt door alle RD4 gemeentes geheven.

Waarom deze faciliteit van extra container?

De prijs voor een extra container is gericht op het ontmoedigen van grote aantallen containers per huishouden en indirect het stimuleren van minder afval en betere afvalscheiding.

M.b.t. de extra container zijn er de volgende mogelijkheden:

- 1) continueren extra container = maatwerkvariant (met extra kosten)
- 2) afschaffen extra container zowel voor huur als ledigingen
- 3) extra container via Rd4 aanbieden en verrekenen

Ad 1)

Het maatwerk heeft betrekking op het aan de burger in rekening brengen van zowel een bedrag voor de extra containers alsmede het in rekening kunnen brengen van de hieraan gekoppelde ledigingen. Als de kosten voor de huur van extra container niet meer in rekening worden gebracht, heeft BsGW de mutatiebestanden van deze extra containers nog steeds nodig voor de ledigingen.

Taken

Om bovengenoemde maatwerkvariant uit te kunnen voeren, zal BsGW de volgende werkzaamheden voor de opdrachtgever verrichten:

- Eenmalige alternatieve inrichting extra containers.
- Inlezen bestanden afvalinzamelaars, controles, uitval verwerking tot en met het vervaardigen van de aanslag.

De kosten bij het in stand houden van deze maatwerkvariant bedragen:

Kosten maatwerk conform offerte BsGW	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten	Totale periode (2024-2026)
Extra container	€ 6.368	€ 5.971	€ 24.281

Ad 2)

In Brunssum hebben we in 2022 (Urap 1^e kwartaal 2023) een netto opbrengst van € 6.570,-. Op basis van deze kosten-baten analyse is de conclusie dat het maatwerk bijna evenveel kost als opbrengt en is afschaffen een optie vanuit financieel oogpunt bezien.

Er is nog de mogelijkheid om de huur niet meer in rekening te brengen, maar wel de ledigingen: een aparte regel voor huurbedrag extra container is dan niet meer aan de orde waardoor het maatwerk (inrichtingskosten) wel iets lager zal worden, maar niet volledig komt te vervallen. Echter het in rekening brengen van de ledigingen van deze extra container, wordt gezien als maatwerk. Afschaffen kan alleen dan financieel voordeel opleveren, als daadwerkelijk alle extra containers worden weg gehaald in de gemeente Brunssum en er dus geen huur en ledigingen in rekening meer hoeven te worden gebracht.

Conclusie: dit is geen realistische alternatief, maatwerk blijft (gedeeltelijk) noodzakelijk en daarmee ook de additionele kosten.

Ad 3)

Het idee om de huur van de extra container via Rd4 aan te bieden en te verrekenen, kan alleen als de mandatering van BsGW voor dit gedeelte overgaat naar de Rd4. De extra container staat vermeld in de verordening Afvalstoffenheffing en hoort hier ook als belastbaar feit thuis: als je iets via de belastingheffing kunt regelen, mag je niet op andere wijze dan via belastingheffing de kosten in rekening brengen. Je omzeilt daarmee het verplichte instrument van de belastingheffing.

Maar BsGW moet alsnog de extra container registreren om de ledigingen hieraan te koppelen. Dus met alleen het verleggen van de facturering huur extra container naar Rd4, is slechts sprake van een beperkte vermindering van de kosten maatwerk.

Conclusie: deze optie is onderzocht, maar maatwerk blijft (gedeeltelijk) noodzakelijk en daarmee ook de additionele kosten.

Advies

Continueren van extra container als zijnde maatwerk en de daarbij behorende additionele kosten opnemen in de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 als kosten toerekenen aan de afvalstoffenheffing. Dit betekent een tariefstijging van € 0,90 per aansluiting in 2024. Hiermee maakt Brunssum dezelfde keuze als de overige RD4 gemeenten binnen Parkstad.

2. Maatwerkvariant rioolheffing aansluiting buurgemeente

Enkele woz-objecten in Brunssum zijn aangesloten op de riolering van een buurgemeente. Omdat wij hierop geen invloed kunnen uitoefenen zal de maatwerkvariant niet te voorkomen zijn, tenzij we besluiten de kosten (conform belastingverordening) civielrechtelijk aan de betreffende eigenaren door te berekenen.

De kosten bij het in stand houden van deze maatwerkvariant bedragen:

Maatwerkvariant rioolheffing overig conform offerte BsGW	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten	Totale periode (2024-2026)
Rioolheffing eigenaar andere gemeente	€ 4.964	€ 2.171	€ 11.477

Optie 1: Harmoniseren

Harmoniseren zal in dit geval niet mogelijk zijn omdat enerzijds woz-objecten van Onderbanken op de riolering van Brunssum zijn aangesloten en anderzijds woz-objecten van Brunssum op de riolering van Heerlen zijn aangesloten. Dit zal altijd een maatwerkvariant blijven met onevenredig hoge kosten. Voor de eigenaar van een woz-object blijft alles bij het oude. Volgens de Urap 1e kwartaal 2023 bedraagt de opbrengst 2022 hiervoor € 701,25

Optie 2: Niet harmoniseren: Kiezen voor een directe facturering van de rioolheffing door Brunssum aan de betreffende adressen i.p.v. BsgW.

De kosten voor de maatwerkvariant € 11.477,- voor de totale periode worden verdisconteerd in het afvalstoffentarief (100% kostendekkendheid), Het tarief neemt hierdoor toe met circa € 0,52 per aansluiting in 2024.

Advies:

Zelf factureren aan de betreffende bewoners (minder dan 10 woz-objecten) door de gemeente Brunssum conform geldende verordening. BsgW verstrekt ons de adressen van de woz-objecten.

3. Maatwerkvariant rioolheffing

Voor Brunssum wordt de rioolheffing berekend als vast bedrag gestaffeld aan de hoogte woz waarde:

- a. voor een perceel met een WOZ-waarde van € 0 tot € 30.000, 00 een bedrag van € 23,64;
- b. voor een perceel met een WOZ-waarde van € 30.000, - tot € 1.000.000,00 een bedrag van € 243,60;
- c. voor een perceel met een WOZ-waarde van € 1.000.000,00 of hoger een bedrag van € 243,60 vermeerderd met € 243,60 voor elke € 500.000,00 aan WOZ-waarde of gedeelte daarvan waarmee de WOZ-waarde de € 1.000.000,00 overstijgt

De kosten bij het in stand houden van deze maatwerkvariant bedragen:

Maatwerkvariant rioolheffing conform offerte BsGW	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten	Totale periode (2024-2026)
Gestaffelde woz-waarde	€ 7.772	€ 4.012	€ 19.808

Optie 1: Harmoniseren

Het harmoniseren met mogelijke voorkeursvarianten betreft:

aantal personen in huishouden
vast bedrag
grote, uniforme staffels voor waterverbruik gericht op
vast bedrag voor woningen)
op basis van WOZ-waarde

Optie 2: Niet harmoniseren

De kosten voor de maatwerkvariant van € 19.808,- voor de hele periode worden verdisconteerd in het tarief rioolheffing (100% kostendekkendheid). Dit betekent een tariefstijging van € 0,76 per aansluiting in 2024.

Advies:

Het harmoniseren met alle voorkeursvarianten brengt voor Brunssum een forse herverdeling van de belastingdruk met zich mee. Daarom is ook hier het advies te kiezen voor de maatwerkvariant en wellicht over 3 jaar (zijnde de contractperiode maatwerk) hierover te herbezinnen.

4. Maatwerkvariant kwijtschelding diftar

Indien het perceel waarop de aanslag afvalstoffenheffing betrekking heeft wordt gebruikt door één of meer personen, wordt kwijtschelding verleend tot een bedrag van maximaal:

Aantallen 2022

Totale kwijtschelding 2022:

Één persoon	€ 55,-	501	€ 27.555,-
Twee personen	€ 75,-	166	€ 12.450,-
Drie personen	€ 90,-	85	€ 7.650,-
Vier of meer personen	€ 100,-	<u>67</u>	<u>€ 6.700,-</u>
Totaal generaal 2022		819	€ 54.355

De kosten bij het in stand houden van deze maatwerkvariant bedragen:

Maatwerkvariant kwijschelding diftar conform offerte BsGW	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten	Totale periode (2024-2026)
Kwijschelding op basis van personen per huishouden	€ 7.772	€ 3.372	€ 17.888

Optie 1: Harmoniseren

- Voor deze beleidsregel heeft de BsGW twee voorkeursvarianten:
 - X-percentage (met/zonder max. bedrag)
 - Vast bedrag ad. (bijvoorbeeld) € 65,- per aanvraag kwijschelding

Optie 2: Niet harmoniseren

De kosten voor de maatwerkvariant van € 17.888 voor de hele periode worden verdisconteerd in het afvalstoffentarief (100% kostendekkendheid). Dit betekent een tariefstijging van € 0,81 per aansluiting in 2024.

Advies:

Harmoniseren veroorzaakt ook hier een herverdeling van belastingdruk omdat beide varianten een wijziging inhouden van het te ontvangen kwijscheldingsbedrag omdat er dan geen koppeling bestaat met het aantal personen per huishouden. Het advies is om ook hier te kiezen voor de maatwerkvariant.

5. maatwerkvariant externe vorderingen dwanginvorderingen

Deze externe vorderingen zijn door BsGW per definitie aangemerkt als maatwerk, aangezien hiervoor software moet worden gebouwd en de werkzaamheden niet volledig geautomatiseerd kunnen worden uitgevoerd.

De kosten van deze maatwerkvariant bedragen:

Maatwerk externe vordering conform offerte BsGW	Eenmalige kosten	Jaarlijkse kosten	Totale periode (2024-2026)
Leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden	€ 720	€ 1.080	€ 3.960

Harmoniseren is mogelijk door zelf uit te voeren of betalen op factuurbasis (€ 80,- per uur) via BsgW dan wel een extern incassobureau dat momenteel ook voor gemeente debiteuren invordert. Ter illustratie: tussen de 10 en 20 dwangbevelen (à gem. 8 uur) per jaar zijn er gerealiseerd. Bezwaar & beroep: leges: 2019 4; 2020 9; 2021 6 en 2022 5 (à gem. 3 uur).

Advies:

Gelet op de beperkte kosten voor deze maatwerkvariant in relatie tot het declaratietarief BsgW van € 80,-/uur (en het ontbreken van een concrete offerte van een bestaande incasso relatie van de gemeente) adviseren wij hier te kiezen voor de maatwerkvariant.

Samenvattend:

De kosten van de BsGW worden geraamd in de begroting en de meerjarenbegroting van de gemeente Brunssum op product 064100 en kostensoort 441200. Hieronder een overzicht voor 2024 – 2026:

Maatwerkvarianten uit het harmonisatie traject:

		Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Afvalstoffenheffing extra container:				
Het in gebruik hebben van 1 extra container restafval of 2 groen container	Maatwerk	12.339	5.971	5.971
Rioolheffing overig:				
WOZ objecten welke aangesloten zijn op het riool van een buurgemeente	zelf factureren	-	-	-
Rioolheffing overig:				
Verschillende tarieven per WOZ-waarde: <€ 30.000; € 30.000><€ 1 mln.; >€ 1	Maatwerk	11.784	4.012	4.012
Kwijtschelding op diftar overig:				
Verschillende bedragen voor 1, 2, 3 en 4 persoons huishoudens	Maatwerk	11.144	3.372	3.372
Externe vorderingen:				
Verwerken t/m afhandelen van bezwaren en beroepen op leges en	Maatwerk	1.800	1.080	1.080
Totaal extra bijdrage indien gekozen wordt voor de maatwerkvariant		37.067	14.435	14.435
Bijdrage BSGW incl. maatwerk		591.515,00	589.435,00	607.435,00
	stijging in %	6,7%	2,5%	2,4%

De BsGW over de besluitvorming informeren met bijgevoegde antwoordbrief (documentnr. 202315865)

Raadsbesluit

Gemeentebladnr. : 2023/59

Afdeling : Financiën en control

Registratiekenmerk : 202289349

De raad van de gemeente Brunssum gemeentebladnummer 2023/59;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 20 juni 2023, afdeling Financiën en control;

Besluit:

- De raad stemt in met vaststellen van het beleid met betrekking tot het harmoniseren van belastingen, concreet te kiezen voor:
 - o Maatwerkvariant afvalstoffenheffing extra container;
 - o Rioolheffing woz-objecten buurgemeente buiten BsgW om te berekenen
 - o Maatwerkvariant rioolheffing;
 - o Maatwerkvariant kwijtschelding diftar;
 - o Maatwerkvariant externe vorderingen.
- De keuze voor voorkeursvariant c.q. maatwerkvariant per soort heffing n.a.v. het raadsbesluit aan BsGW kenbaar te maken.
- De uitwerking van deze keuzes mee te nemen in de begroting 2024 m.b.t. de meerkosten voor het maatwerk (financieel) en in de belastingverordeningen (juridisch) voor het jaar 2024.
- De BsGW over de besluitvorming informeren met bijgevoegde antwoordbrief (documentnr. 202315865)

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 11 juli 2023

De Raad vernoemd,

Voorzitter

Griffie